

Nr 335, utskrivet v 44 2020

Kära läsare!

Nu har jag och kollega Lasse L bestämt oss för att pröva en grundkurs i april 2021. Vi är långt ifrån säkra att den blir av – senaste kursen i Stockholm blev inte helt full och resandet är ju fortfarande milt sagt begränsat. Men försöka duger. Anmäl som vanligt på www.reseradet.com

Och 1177 meddelar att rekommendationerna i 1177 om reseråd som jag har haft ansvaret för i närmare 10 år kommer att upphöra i sin nuvarande form vid nyår. Tråkigt för allmänheten men inget Svar Igår kan göra något åt. Min tanke har hela tiden varit att detta är en angelägenhet för Folkhälsomyndigheten men det har hittills inte funnits något intresse alls.

Fråga: Undrar lite över bältrosvaccin. Fördelar/nackdelar med Zostavax kontra Shingrix? Hur ska man tänka?

Svar: Att Shingrix är överlägset med längre och bättre skyddseffekt men tyvärr betydligt dyrare...

Fråga: Under en del av min tid jobbar jag som skolläkare. Här finns ganska många invandrare som kommit som flyktingar. En hel del har varit flera år i vårt land. Enligt det allmänna vaccinationsprogrammet ska högstadiel elever numera få diTeki-booster i åk 8. Intervallet sedan föregående vaccination mot de här sjukdomarna ska vara minst 5 år enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Problemet är att många av invandrareleverna fått Tetravac eller liknande som påfyllning av vaccinationsskyddet när de kom till Sverige för några år sedan och det har ofta inte gått 5 år sedan den vaccinationen gavs. Men om de här eleverna lämnar högstadiet utan att ha fått diTeki-booster finns påtaglig risk att de aldrig får den sprutan. Skolsköterskan på gymnasiet kanske inte kollar riktigt hur eleverna är vaccinerade eftersom vaccinationer inte

rutinmässigt ges där och många elever flyttar till andra orter. Mot den bakgrunden tycker jag det är bättre att ge diTeki-booster innan ungdomarna lämnar högstadiet och jag tycker inte det borde spela någon större roll om intervallet "bara" är fyra år sedan föregående Tetravac. Delar du den uppfattningen?

Svar: Jag håller helt med eftersom bakgrundsinformation inte är helt pålitlig. Tillägg: Skolsköterskor har säkert en bra koll men att intervallet blir ett år kortare spelar ingen praktisk roll.

Fråga: Ung pojke född -05 fick en dos Gardasil 9 190503. Kommer nu för sin andra och sista dos, är intervallet OK trots att det gått 1,5 år emellan doserna?

Svar: Om han var 14 år när han fick dos 1 så räcker dos 2 nu.

Fråga: Vi har en kvotflyktingfamilj här på vårdcentralen med vuxna och flera barn från Kongo. De har inga dokumenterade vaccinationer, har gjort hälsokontroll här samt i Uganda. Vilka vaccin rekommenderas på dessa?

Svar: Enklast är att du utgår från att familjen är ovaccinerad om du inte vet något annat.

Fråga: Jag har en 62 årig kvinna som skulle ha fått sin tredje TBE-dos imorgon. Men hon har haft diarré i 1,5 månad, finns pågående utredning för ulcerös kolit. Hon undrar om det är klokt att ta dosen nu?

Svar: Går att ge trots diarré. Tillägg: Kanske t.o.m. av särskilt värde eftersom hon kan behöva behandling med immunsupprimerande preparat i nära framtid.

Fråga: I vilka fall rekommenderar man hemofilusvaccination till en vuxen, och vilket vaccin?

Svar: Jag rekommenderar det inte alls eftersom HI är en utpräglad småbarnsjukdom. Men man

kan nog tänka sig ActHiB efter en benmärgs-transplantation. Tillägg: Den vanliga orsaken till bronkit och annat bland vuxna är Hemofilus som inte har en kapsel. I sådana fall fungerar inte ActHiB.

Fråga: Jag har fått förfrågan om HPV-vaccination till en 18-årig kille. Har ingen erfarenhet av att vaccinera killarna med detta. Är det samma förfarande med Gardasil som för tjejerna? Vad gäller för kostnader? Är det självkostnadspris eller olika i regionerna?

Svar: Pojkar eller föräldrar kan få betala allt - inget högkostnadsskydd och i princip bara gratis till pojkar i femte klass. Dock subventionerat i vissa regioner. Ekonomin styr om man vill ge "vanligt" Gardasil eller Gardasil 9 som är betydligt dyrare och måttligt effektivare. Orättvist!

Fråga: Äntligen ska Du få en resefråga! :-) Ett barn född 200217, alltså snart 8 månader, ska åka med föräldrar till Brasilien den 13 december. Ska hälsa på släkt och vänner och kommer också bo nära barn och ungdomar. De stannar i 5 veckor och ska befinna sig i stad Espirito Santo alla veckor förutom ett besök till Minas Gerais i 3 dagar. Barnet har en tid inbokad för BCG 12 november på BVC. Vad jag rekommenderat är gula febern- och mässlingvaccin. Även Nimenrix. Den stora frågan är nu hur vi ger dessa doser under de 2 månader vi har på oss? Och om man ska fråga BVC om att tidigare lägga BCG? Och frågan är ju också om du tycker att mina rekommendationer är riktiga?

Svar: Du skall helst skilja på MPR och gula febern ett par veckor för att inte få lägre titrar mot gula febern men det är ju kort om tid. Lagg BCG och MPR snarast och vänta sedan fyra veckor före gula febern som helst skall ges när barnet hunnit bli 9 månader för att intyget skall gälla (risken för smitta dock låg för så litet barn som har myggnät som skydd). Nimenrix när som helst med booster efter 6 månader. Tillägg: Tyvärr begränsas Svar Igår så att jag i princip bara svarar på de frågor som ställts och alltså inte ger rekommendationer som går utöver frågan. I det här fallet kunde man tänka sig att barnet redan fått BCG men också att det finns

behov av hepatit A-vaccin om daghemsvistelse väntar vid hemkomsten.

Fortsättning på fråga i nr 334:

"Tidigare fråga: Vi har vaccinerat en man född -69, han har sedan tidigare polymyalgia reumatica och tar Prednisolon 2,5 mg x 1. Han fick ingen reaktion på första FSME-dosen, efter dos 2 reagerade han dagen efter med fruktansvärd värk i kroppen, lederna och sjukdomskänsla, ev. feber. Natliga svettningar, har tagit värktabletter utan någon större effekt. Ringer oss efter 5 dagar och undrar om det kan vara biverkan? Han vill inte söka sjukvård då han tycker att det känns lite bättre idag. Kan detta vara en biverkan på dos 2??"

Tidigare svar: Låter konstigt med så mycket besvär efter dos 2. Det kan ju vara vad som helst annat men osvuret är bäst. Jag skulle ändå acceptera dos 3 så småningom. Vilket preparat fick han? Anmäl gärna till Läkemedelsverket."

Följdfråga: Tyvärr har det inte blivit bättre för denne man som vaccinerades med FSME dos nr 2. Han kontaktar mottagningen idag p g a fortsatta smärtor i hela kroppen (muskler och leder). Han har aldrig haft något liknande och tycker att hans liv blivit förstört efter detta. Han har en sjukförsäkring som har bokat in honom hos olika allmänläkare och reumatologer som inte har kunnat hjälpa honom, han säger att många av läkarna tror att det är en reaktion på vaccinet. Hur ska vi gå vidare i detta? Vi känner oss helt rådvilla. Han har haft dessa besvär i 5 veckor och kräver att vi måste hjälpa honom men hur? Hur tycker du vi ska gå vidare?

Följdsvar: Som du förstår tror jag inte på vaccinet som orsak men hoppas att du har anmält till Läkemedelsverket så får du facit så småningom. Gärna också kopia till Pfizers medicinska avdelningen. Remittera honom dessutom till reumatolog eller internmedicinare där han redan går för sin PMR.